

Micro economie

Hfst 1: Consumenten Deel 1

1.1 De keuze van de optimale goederencombinatie

= evenwicht van de consument

Optimale keuze of **maximale nuttigheid** wordt bepaald door:

1. Voorkeuren of preferenties

= niet-economische factoren

wij beschouwen ze **hier** als **een vast gegeven**

2. Prijzen vd goederen en budget/inkomen

= economische factoren

1.1.1. Preferenties

Alle mensen hebben dezelfde BEHOEFTE (definitie & Piramide van Maslow zie hfst 0)

MAAR de invulling / oplossing of preferenties zijn **subjectief** = heel persoonlijk!

Bepaald door:

- 1) Demografische factoren (niet in handboek)
- 2) Sociologische factoren
- 3) Psychologische factoren
- 4) Externe factoren (buiten de persoon)

1.1.1. Preferenties

Zie ook later pg 26

1) Demografische factoren (niet in handboek)

- Leeftijd, samenstelling bevolking bv vergrijzing
- Geslacht of gender
- Woonplaats
- Nationaliteit (of afkomst bv immigratie)
- Ras
- Opleidingsniveau
- Inkomen & inkomensverdeling

1.1.1. Preferenties

2) Sociologische factoren

- Gezinssituatie
- Sociale klasse
- Religie
-

1.1.1. Preferenties

3) Psychologische factoren

- Persoonlijkheid (karakter)
- Levensstijl (activiteiten, opinies en interesses)
- Attitude: vaste houding tov (merk)product

Zie ook later pg 26 - 27

1.1.1. Preferenties

4) Externe factoren (niet in handboek)

Preferenties kunnen wijzigen o.i.v.

- Trends bv stijgend milieubewustzijn, belang gezondheid,
- Seizoenen / tijd van het jaar / het weer
- Marketing / reclame / voorlichting
- Pandemieën bv vraag naar reizen, ontsmettingsproducten
- Schandalen bv in autosector of slachthuizen
- Oorlogen, terrorisme, ...

Eerste wet van Gossen

Consument wil MAXIMALE BEHOEFTEBEVREDIGING met een ZO GROOT MOGELIJK NUT (zie hfst 0)

→ Ervaringsregel = 1ste wet van Gossen
of

Wet van het dalend grens- of marginaal nut

marginaal nut

=

Nut van de laatst toegevoegde eenheid

Uitzondering: verslavingen & verzamelaars

Stel dat een 1ste jaarsstudent dorst heeft. We veronderstellen dat deze student nutswaarden kan toekennen aan de consumptie van bier

Aantal geconsumeerde glazen bier	Totaal nut	Marginaal nut = Grensnut
-------------------------------------	------------	-----------------------------

0

0

10

1

10

7

2

17

5

3

22

3

4

25

1

5

26

0

6

26

Er wordt vastgesteld dat bij de consumptie van opeenvolgende eenheden van eenzelfde goed het marginaal nut daalt

Preferenties worden beperkt door:

Economische factoren:

- prijs van de goederen of diensten: p
- beperkt budget vd consument: Y

OPM: Preferenties zijn in deze cursus een vast gegeven

Zelftoets T1.1.1

De keuze van de optimale goederencombinatie

= evenwicht van de consument

Optimale keuze of **maximale nuttigheid** wordt bepaald door:

1. Voorkeuren of preferenties

= niet-economische factoren

wij beschouwen ze hier als **een vast gegeven**

2. Prijzen vd goederen en budget/inkomen

= economische factoren

1.1.2. Budget en prijzen

Opstellen van de budgetlijn

2 soorten goederen: Broodjes gezond en pintjes

budget = Y = €300

$P_{\text{pintje}} = €2,50$

$P_{\text{broodje gezond}} = €4$

Welke combinaties zijn mogelijk als volledig budget wordt opgemaakt?

Budgetlijn = lijn van alle mogelijke combinaties

Budgetvergelijking

$$P_p \cdot Q_p + P_b \cdot Q_b = \text{Budget}$$

$$2,50 \cdot Q_p + 4 \cdot Q_b = 300$$

2 snijpunten?

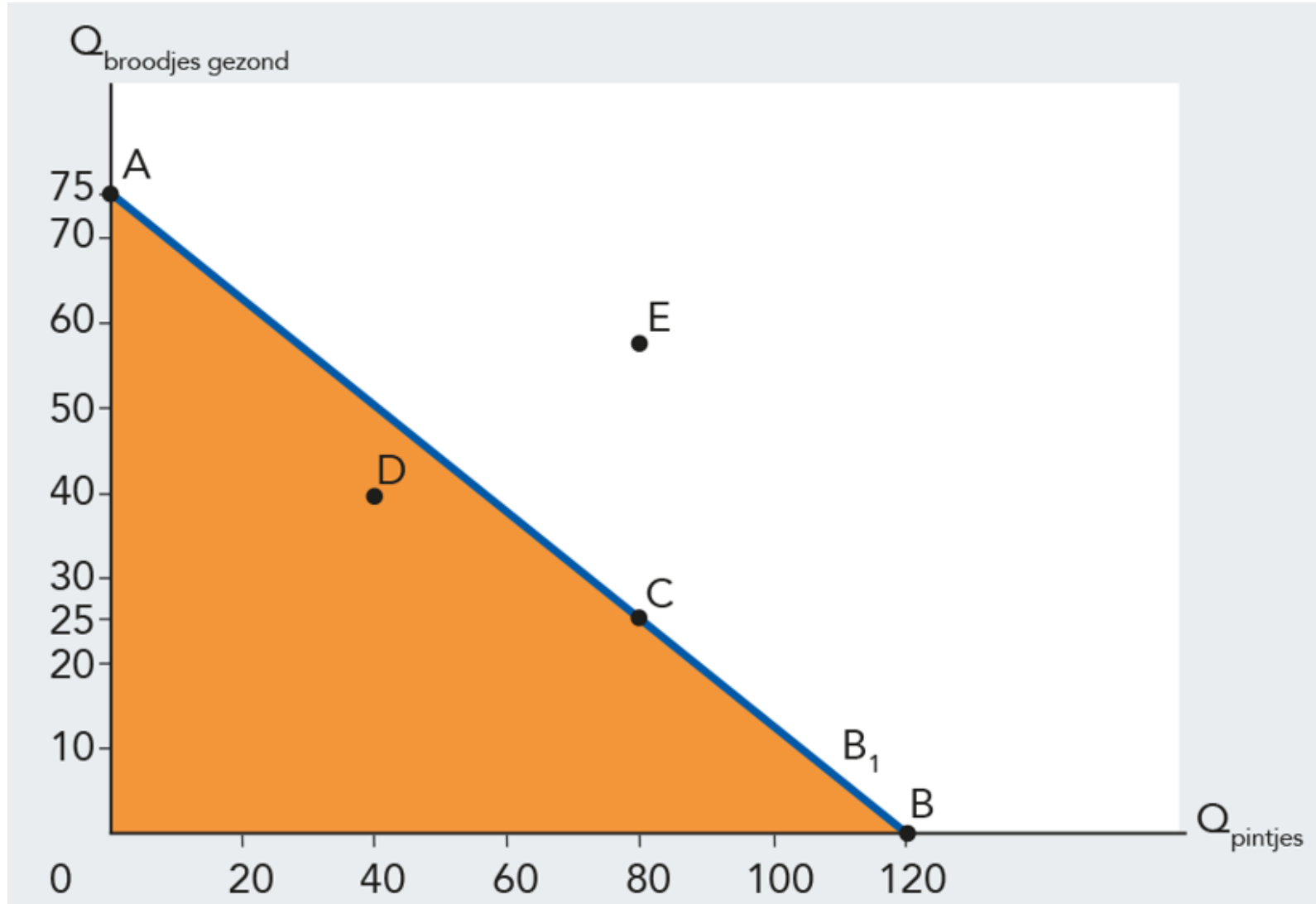
1) Volledig budget naar broodjes gezond: $Q_p = 0$

$$4 \cdot Q_b + 2,50 \cdot 0 = 300 \Rightarrow Q_b = 300/4 = 75 \text{ broodjes (punt A)}$$

2) Volledig budget naar pintjes: $Q_b = 0$

$$4 \cdot 0 + 2,50 \cdot Q_p = 300 \Rightarrow Q_p = 300/2,50 = 120 \text{ pintjes (punt B)}$$

Budgetvergelijking

Gevolgen van inkomensverandering

Daling budget tot €200, bij constante prijzen

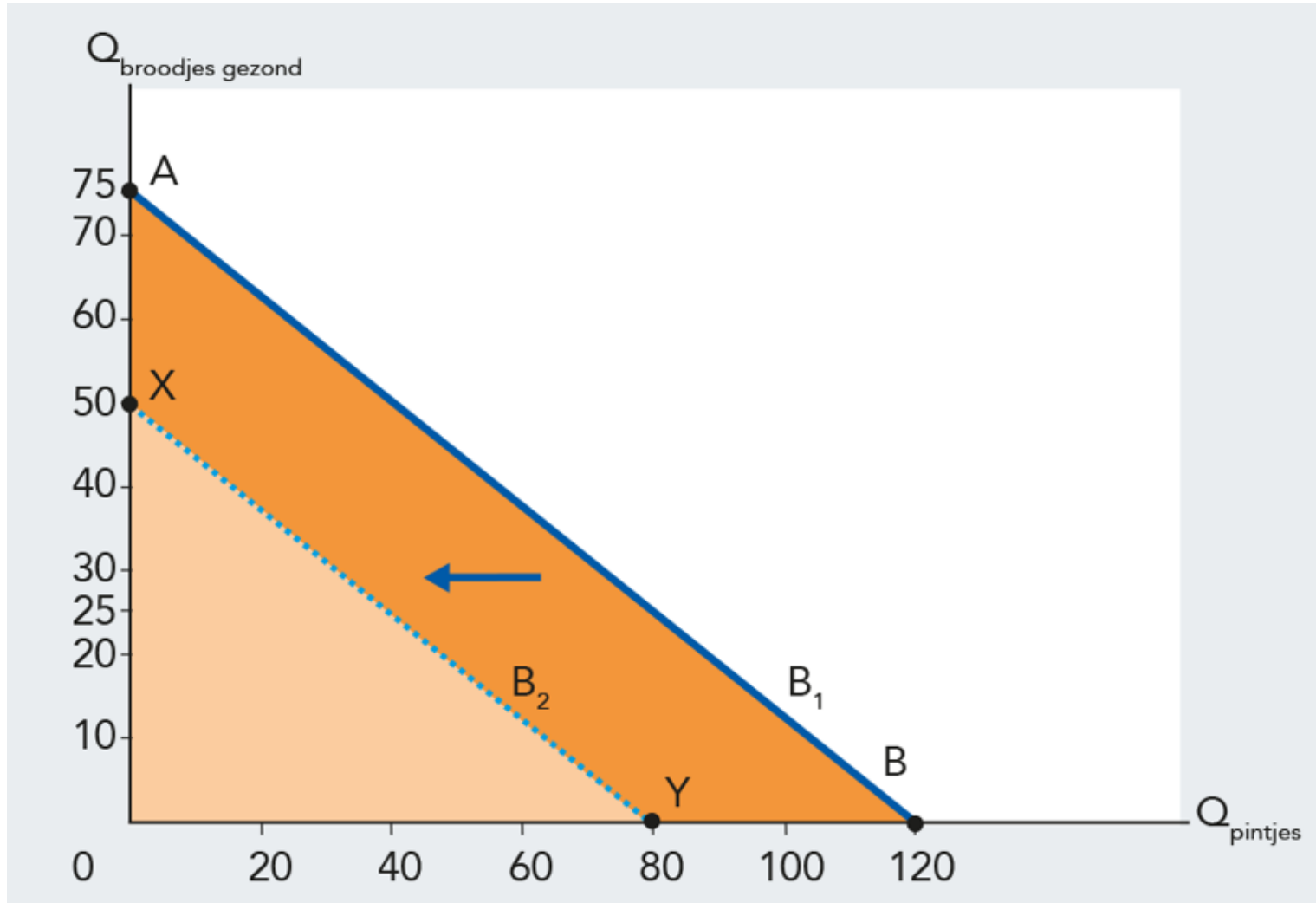
→ Nieuwe budgetrechte B_2 :

$$2,5 \cdot Q_p + 4 \cdot Q_b = 200$$

$$Q_p = 0 \Rightarrow Q_b = 50 \text{ broodjes gezond (X)}$$

$$Q_b = 0 \Rightarrow Q_p = 80 \text{ pintjes (Y)}$$

Gevolgen van inkomensverandering

OPM: Als het budget stijgt, verschuift de budgetlijn evenwijdig naar rechts

Gevolgen van prijsveranderingen

Stel: P_{pintje} daalt naar P'_{pintje} €2,
 P_{broodje} blijft constant

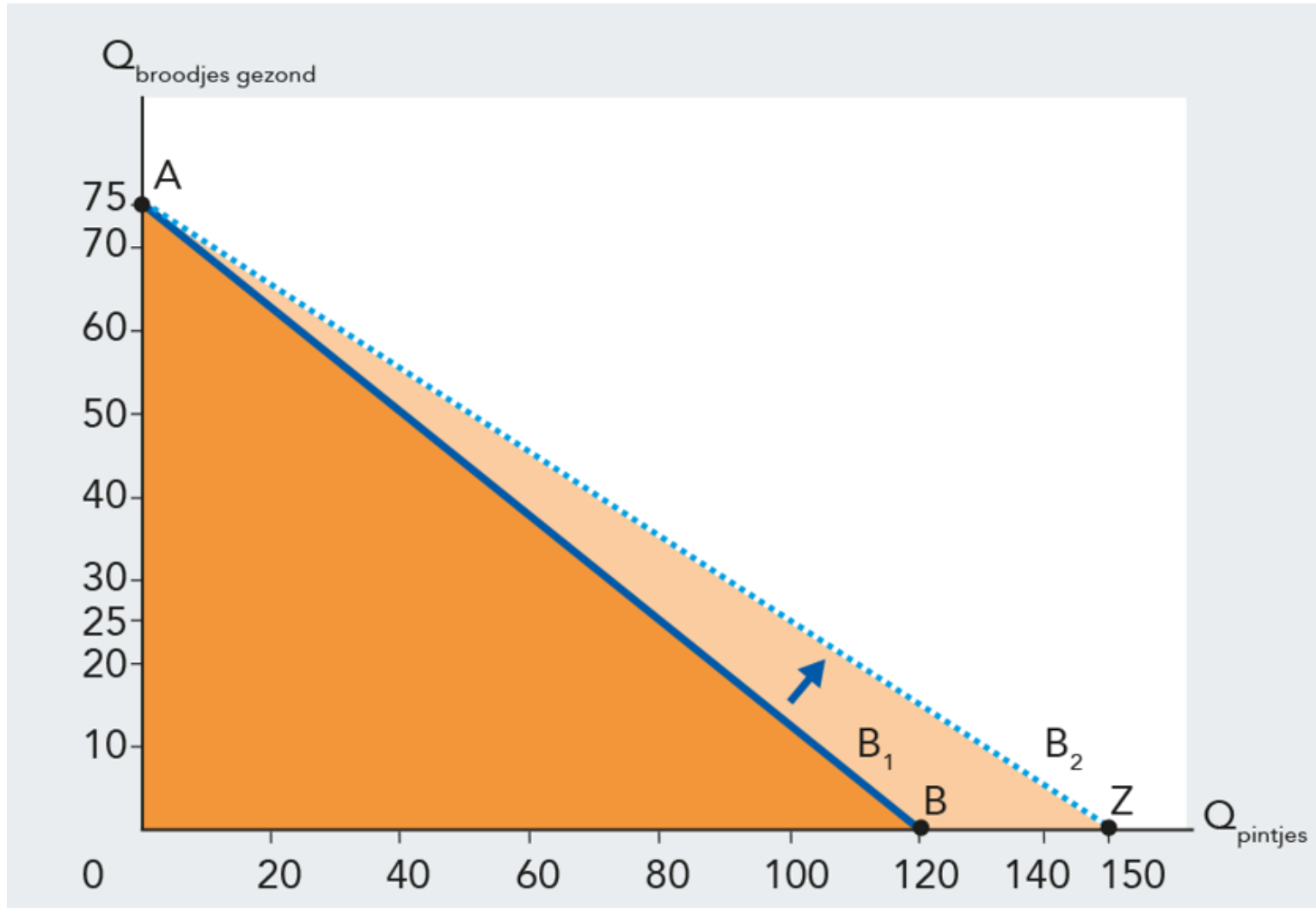
Nieuwe budgetvergelijking B_2 :

$$2 \cdot Q_p + 4 \cdot Q_b = 300$$

Stel: $Q_p = 0 \Rightarrow Q_b = 300/4 = 75$ broodjes gezond

Stel: $Q_b = 0 \Rightarrow Q_p = 300/2 = 150$ pintjes

Gevolgen van prijsveranderingen

OPM: Als de prijs van het pintje stijgt bv naar €3 dan wordt de budgetlijn steiler

Gevolgen van prijsveranderingen

Als de prijzen van de 2 goederen met **eenzelfde % veranderen**, geeft dit hetzelfde effect als een inkomensverandering nl een verschuiving van de budgetrechte.

Bv de prijzen van de 2 goederen stijgen met 4% = reële inkomensdaling van 4% want je kan 4% minder goederen kopen
= actuele economisch probleem: **inflatie = +/- 4%**

Inflatie = een aanhoudende algemene prijsstijging van consumptiegoederen en -diensten op jaarbasis en in %. (pg 243)

Nominaal vs reëel inkomen

Nominaal inkomen

Inkomen in geldeenheden (€)

Reële inkomen

Hoeveelheid goederen en diensten die we voor een bepaald inkomen kunnen kopen

= koopkracht

- Inflatie laat de koopkracht van mensen met een vast nominaal inkomen dalen
- Maar de lonen van bijna alle Belgische werknemers en sociale premies worden automatisch aangepast aan de gestegen levensduurte = **automatische loonindexatie**

Beluister dit radiofragment op Radio het gesprek met Willem Sas, professor publieke economie (KU Leuven) uit "De ochtend":
(onderaan het artikel)

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/05/12/koopkracht/>

Voorbeelden Nominaal vs reëel inkomen = koopkracht

Koopkracht houdt in België veel beter stand dan in buurlanden

Dankzij de automatische loonindexering is de negatieve impact van de hoge inflatie op de koopkracht in België veel kleiner dan in de buurlanden.

Bron: De Tijd, 23 augustus 2022, Wouter Vervenne

De Europese gasprijs heeft maandag voor de zoveelste keer een recordhoogte bereikt. Ook de Belgische elektriciteitsprijs bereikte een nieuw record. De almaar hogere energieprijzen doen ongetwijfeld het debat over de koopkracht weer opflakkeren. Vooral gezinnen met een laag inkomen, die relatief veel uitgeven aan energie, zijn kwetsbaar.

‘De torenhoge inflatie weegt zeker tijdelijk op de koopkracht’, zegt Geert Langenus, econoom van de Nationale Bank. ‘De reële lonen dalen dit jaar. Maar het indexeringsmechanisme beschermt de koopkracht in België veel beter dan in andere landen.’ België en Luxemburg zijn de enige landen in West-Europa met een automatische loonindexering. Daardoor stijgen de lonen mee met de levensduurte, waardoor werknemers beschermd worden. Daardoor daalt de koopkracht in ons land niet. De Nationale Bank voorspelde in juni dat de koopkracht van alle gezinnen samen dit jaar met 0,3 procent zal stijgen. Volgens Langenus zou een raming nu wellicht niet veel lager zijn. ‘De gas- en elektriciteitsprijzen zijn sinds juni gestegen, maar de olieprijsen zijn gedaald.’ KBC verwacht dat de koopkracht van de gezinnen dit jaar met 0,1 procent daalt.

Dat algemene cijfer verbergt wel aanzienlijke verschillen tussen gezinnen. ‘De kloof tussen gezinnen met een laag inkomen en het gemiddelde gezin wordt groter’, zegt Langenus.

Maar in vergelijking met andere landen valt het in ons land nog goed mee. Terwijl de koopkracht van de gezinnen in België ongeveer stabiel blijft of licht daalt, staat die in de buurlanden onder veel zwaardere druk.

Oefening: Duid aan wat juist is

1) Bij inflatie het reëel inkomen of de koopkracht

- A. stijgt
- B. daalt
- C. blijft ongewijzigd

2) Bij inflatie het nominaal inkomen

- A. stijgt
- B. daalt
- C. blijft ongewijzigd

3) Bij loonindexering: het nominaal inkomen

- A. stijgt
- B. daalt
- C. blijft ongewijzigd

Voorbeelden Nominaal vs reëel inkomen = koopkracht

1) De euro piekt, en dat is goed nieuws voor u: “De koopkracht van de Europese consument stijgt”

Bron: De Morgen, Lieven Desmet, 3/9/20

2) Supermarkten mogen weer korting geven

Bron: KanaalZ, 30/3/20

<https://kanaalz.knack.be/nieuws/supermarkten-mogen-weer-korting-geven/video-normal-1582875.html>

Supermarkten en andere winkels die mogen openblijven kunnen weer kortingen geven en promo-acties voeren. Toch als die voor 18 maart al waren afgesproken met hun leveranciers. Zowat twee weken geleden werden ze nog verboden om hamsteren tegen te gaan. Maar dat leidde ertoe dat winkelen duurder werd

Voorbeelden Nominaal vs reëel inkomen = koopkracht

Prijzen van graan, melk en vlees in vrije val

De Standaard, 11 september 2015

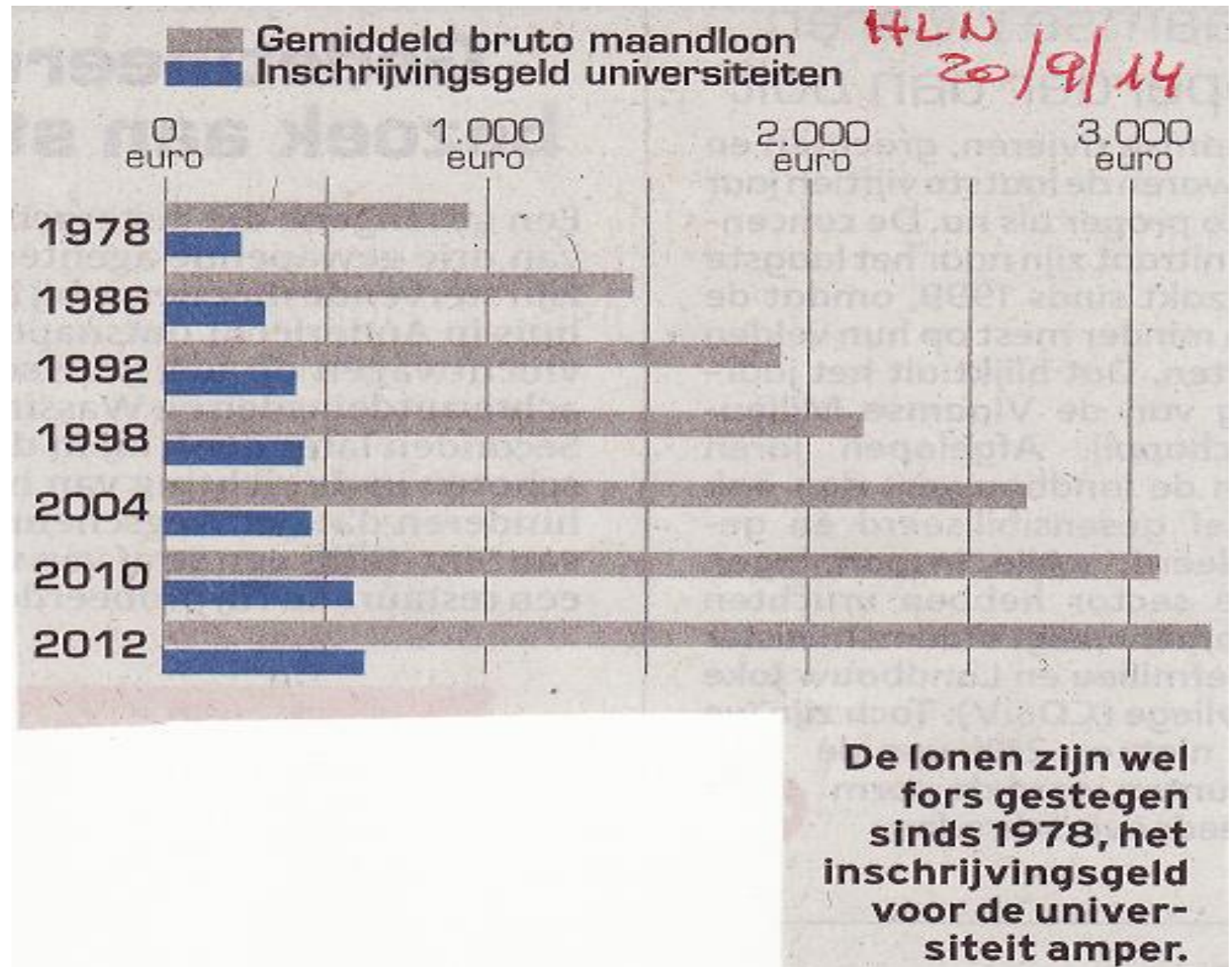
Het is acht jaar geleden dat voedingsgrondstoffen nog zo goedkoop waren. In augustus zakten de prijzen met 5,2 procent.

Lagere olieprijsen zijn goed voor uw koopkracht

De Redactie, 4 september 2015

De lage olieprijsen van vandaag zijn goed voor uw portemonnee, ten minste als u verwarmt op stookolie en geregeld uw auto voltankt. In zo'n geval betaalt een gezin op jaarbasis 1.500 euro minder in vergelijking met een jaar geleden.

Voorbeelden nominaal vs reëel inkomen = koopkracht

Oefenen

- Zelftoetsen online T1.1.2
 - Oefeningen 1 & 2 = Opgaven handboek nr 2 pg 52 & nr 8 pg 54
- Schriftelijk voorbereiden tegen volgende les